



## DRAMOS METODO PANAUDOJIMO GALIMYBĖS IR REALIZAVIMO PRIELAIIDOS BIOLOGIJOS PAMOKOSE

**Onutė Gervienė**

*Kauno rajono Šlienavos pagrindinė mokykla*

### Anotacija

*Tobulindami savo profesinį meistriškumą žinome, kaip svarbu keistis naujomis idėjomis, kurias galime panaudoti savo veikloje. Nors kartais mūsų idėjos atrodo naivios, bet laikas eina... ir mes įgyvendiname jas. Patirtis, kuria dalinuosi, patikrinta Kauno rajono Šlienavos pagrindinėje mokykloje, bet atsirado ji iš idėjos. Idėjos, kad naudojant dramos metodą galima sėkmingai įgyvendinti biologijos turinio kaitai keliamus tikslus, realizuoti sėkmingą ugdymą, siekiant teigiamų biologijos mokymo pokyčių. Idėjos – progreso varomos jėgos, leidžiančios tobulėti ir tvarkyti pasaulį mumyse ir aplink mus. Dramos metodas, kaip pedagoginė technologija, skatina ugdytinių gamtamokslinės kompetencijos, kritinio mąstymo plėtotę.*

*Straipsnyje dramos metodas pristatomas kaip vienas pedagoginės veiklos būdas, suteikiantis galimybę didinti biologijos pamokų efektyvumą, leidžiantis išlaikyti nuolatinį gyvą mokinių susidomėjimą dėstomu dalyku, sudaro sąlygas sėkmingam žinių įsisavinimui.*

**Raktiniai žodžiai:** *biologijos mokymas, dramos metodas, gamtamokslinis ugdymas.*

### Įvadas

Mokyklos uždavinys – sudaryti sąlygas jaunam žmogui suvokti savo tikruosius troškimus bei sugebėjimus ir išmokyti juos atskleisti gyvenime. Pažinti save, vadinasi, būti jautriam savo jausmams, vidiniams impulsams, jais pasitikėti ir remtis gyvenime. Mokinui būdingas saviraiškos poreikis, o mokytojas organizuodamas biologijos pamokas turi tuo remtis, turi stengtis, kad mokiniui pamoka būtų reikšmingas įvykis. Jeigu tai pavyks, mokinys norės mokytis, tobulėti, norės kuo daugiau sužinoti ir kuo geriau viską atlikti, trokš kurti. Kad sėkmingai įgyvendintume biologijos turinio kaitai keliamus tikslus, reikia ieškoti naujų mokymo ir mokymosi metodų ir juos diegti. Mano nuomone, dramos metodo diegimas – viena iš galimybių realizuoti sėkmingą ugdymą, siekiant teigiamų biologijos mokymo pokyčių.

Dramos metodas Lietuvą pasiekė kaip edukacinė inovacija, su savo ypatumais įsiskverbė į mokyklos mokymo procesą. Edukacinių inovacijų diegimas yra labai reikalingas ir aktualus Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose, sumažėjus mokinių mokymosi motyvacijai. Dramos metodas veikia vaiko intelektą, žadina jo jausmus. Todėl šio metodo panaudojimas mokymo ir mokymosi procese remiasi susiliejančio ugdymo ir ugdymosi nuostatomis. Kad suvoktume dramą kaip metodą susiliejančio ugdymo sistemoje, turime suvokti ir humanistinio ugdymo principus, kurie yra esminiai, nes įgalina puikiai ugdyti mokinio asmenybę, jo tarpasmeninio bendravimo įgūdžius, nurodoma orientacija ne į tikslą, bet visa tai grindžiama džiaugsmingu, emociniu keliu.

Norint nagrinėti dramos metodo vietą mokymo procese, reikėtų plačiau susipažinti su dramos dalyku bendrojo lavinimo mokykloje, nes šio dalyko atsiradimas yra glaudžiai susijęs su dramos metodo diegimu dalykinėje sistemoje. Dramos, kaip dalyko, pamoka yra kompleksinio auklėjimo pamoka, padedanti susidaryti psichologinėms, socialinėms, kultūrinėms, komunikacinėms savybėms, auginanti laisvą asmenybę, padedanti sužinoti, suvokti, o kartais ir išspręsti kylančias problemas, susikurti vertybių sampratą ir laikytis jos tolimesniame gyvenime. Esminė dramos metodo nuostata – dramos ženklais pajusti santykį su savimi, su gamta, su reiškiniu, technologija, pasekme, vyksmu.

Šiame straipsnyje atskleisti tik kai kurie mano patirties praktiniai ir teoriniai aspektai. Po bendro aprašymo konkrečiais pavyzdžiais parodomi galimi dramos metodo taikymo variantai. Noriu akcentuoti dramos metodą kaip vieną pedagogikos būdą, kuris suteikia galimybę

padidinti biologijos pamokų efektyvumą, leidžia išlaikyti nuolatinį gyvą moksleivių susidomėjimą dėstomu dalyku, sudaro sąlygas sėkmingam žinių įsisavinimui.

Biologijos pamokų, kurių metu taikau dramos metodą, tikslas:

- ugdyti mokinį savarankiškai apsispręsti įvairiose situacijose;
- nagrinėti esminius biologijos mokslo klausimus;
- ugdyti kritinį mąstymą;
- įvertinti požiūrius bei vertybines nuostatas.

Mokinys asmenybe tampa tada, kai pats aktyviai veikia ir atsiskleidžia kaip vientisa visybė, kai aplinkos ir savęs pažinimą jungia su išgyvenimais.

Pamoka – tai mokytojo kūrybos sritis, kurios tikslas – mokiniams operatyviai suteikti žinias ir jas įtvirtinti, išmokyti juos kūrybiškai ir savarankiškai dirbti, kritiškai mąstyti. Esu įsitikinusi, kad dramos metodo taikymas įvairiose biologijos pamokos dalyse leidžia užduotis pritaikyti prie individualių mokinio ypatumų.

Dramos metodą, kaip edukacinę inovaciją, su savo ypatumais į biologijos kurso procesą diegiu jau nuo 1996 metų, įgijusi Londono Karališkojo teatro švietimo departamento sertifikata, liudijanti apie dramos specialisto kvalifikaciją. Apibendrindama darbo patirtį, drąsiai galiu teigti, kad dramos metodas veikia vaiko intelektą, žadina jo jausmus. Todėl šio metodo panaudojimas biologijos mokymo procese patį dalyką daro patrauklesnį ir padeda pačiam mokiniui mokytis, nes mokiniui ugdomas gebėjimas išsiaiškinti ir kritiškai vertinti biologinius aspektus. Dramos metodas remiasi susiliejančio ugdymo nuostatomis: mokinys mokosi – mokytojas konsultantas.

Nėra jokių patikimų instrukcijų, kaip ir kada taikyti dramos metodą. Tačiau remdamasi savo darbo patirtimi galiu nurodyti tam tikras pamokos situacijas ir supratimo sąlygas, leidžiančias taikyti dramos metodą, tai:

- duoti laiko ir galimybių įgyti dramos raiškos patirties;
- leisti mokiniams samprotauti;
- priimti nuomones ir idėjas;
- skatinti mokinius aktyviai įsitraukti į ugdymo procesą;
- garantuoti mokiniams, kad iš jų nebus juokiamasi;
- parodyti, kad kiekvienas mokinys geba atskleisti save, įgyti ir parodyti žinias dramos ženklais.

Taikant dramos metodą biologijos pamokų metu svarbu turėti detalizuotą planą:

- prieš pamoką;
- pamokos metu;
- po pamokos.

#### PRIEŠ PAMOKĄ

Motyvacija:

- Kaip pamoka siejasi su jūsų asmenine patirtimi ir interesais?
- Ką ši pamoka įgalins mokinius suprasti arba sugebėti padaryti ateityje?
- Kaip ji siejasi su kitomis mokinių nagrinėtomis temomis, ar joje remiamasi mokinių įgūdžiais?
- Kokios galimybės taikyti dramos metodą šioje pamokoje?

Tikslai:

- Kokios specifinės žinios bus nagrinėjamos ar perduodamos?
- Kaip mokiniai pasinaudos šiomis žiniomis ir sąvokomis?
- Kaip dramos ženklais mokiniai parodys žinias?

Būtinios sąlygos:

- Ką mokiniai privalo žinoti ar sugebėti, kad galėtų sėkmingai mokytis taikant dramos metodą?

Įvertinimas:

- Kaip sužinosiu, kiek ir kaip mokiniai išmoko?

Priemonių ir laiko paskirstymas:

- Kaip paskirstysite priemones ir laiką šioje pamokoje?
- Kokias aplinkos sąlygas bus galima panaudoti taikant dramos metodą?
- Kokias priemones reikia pasiruošti papildomai šiai pamokai?

PAMOKOS METU

Žadinimas:

- Kaip mokiniai bus skatinami pasirinkti vaidmenis, suvaidinti situacijas, užduoti klausimus, nustatyti mokymosi tikslus ir patikrinti ankstesnes žinias taikant dramos metodą?

Prasmės suvokimas:

- Kaip mokiniai nagrinės turinį? Kaip jie kontroliuos, ar supranta turinį?

Apmąstymas:

- Kaip mokiniai pasinaudos pamoka?
- Kaip jie apsvarstys naują informaciją, atsakys į neatsakytus klausimus, neiškumus dramos ženklais?

Užbaigimas:

- Kokie galutiniai tikslai gali būti pasiekti ir kokios išvados padarytos pamokos pabaigoje?
- Kiek pageidautina priimti sprendimų?

PO PAMOKOS

Pratęsimas:

- Į kokį tolesnį mokymąsi gali orientuoti ši pamoka, kur buvo taikomas dramos metodas?
- Ką mokiniai turėtų daryti, kai ši pamoka baigsis?

Kad galėčiau tinkamai pasiruošti kitai pamokai ir sudaryčiau galimybes taikant dramos metodą mokiniams pasiekti aukštesnį biologijos žinių lygį, pamokos gale paprašau mokinių atsakyti į klausimus:

- Kas man patiko šioje pamokoje?
- Kokia klasės aplinka? Kaip ji atskleidžiama?
- Kas man nepatiko?
- Kaip privertė mane pasijausti? Apie ką pagalvoti?
- Ar pastebėjau ryšį su patirtimi?
- Kokius ypatingus žodžius mokytojas vartoja?
- Kaip apibūdinčiau savo darbą?
- Kokia pamokos problema? Kuo ji svarbi man?
- Ar mokytojui pavyko išlaikyti mano susidomėjimą?
- Kaip mokytojas tai pasiekė?
- Kas man labiausiai patiko, buvo svarbu?
- Ar kilo naujų minčių? Kokių?
- Kokia pagrindinė pamokos idėja?
- Ko pasimokiau iš bendraklasių? Kuris iš jų man artimiausias?
- Į kokį tolesnį mokymąsi gali orientuoti ši pamoka?

Tuomet sudarau galimybę mokiniams mokytis.

TEMA – MITYBA. IX KLASĖ

TIKSLAS – padėti įgyti reikalingų žinių apie virškinimo sistemą ir sveiką mitybą, padėti išsiaiškinti savo mitybos įpročius ir skatinti pasirinkti sveiką gyvenimo būdą.

METODAI: savarankiškas darbas nagrinėjant medžiagą, situacijos inscenizavimas, socialiniai vaidmenys, ekonominio pobūdžio skaičiavimo (praktikos) darbai.

PAMOKOS TEMA – „Subalansuota mityba“

UŽDAVINIAI: apibūdina maisto produktų grupes, moka rinktis maistą ir subalansuoti mitybą, moka apskaičiuoti savo KMI.

MOKINIŲ VEIKLA. Taikomas dramos metodas pamokai apibendrinti ir žinioms (ką mokiniai išmoko) patikrinti. Išnaudojama klasės erdvė, klasėje kuriamos scenos „Kavinėje“, „Mokyklos valgykloje“, „Mokyklos sveikatos punkte“, mokiniai žinodami subalansuotos mitybos principus sudarinėja meniu, kiti renkasi patiekalus, kiti įvertina KMI ir teikia rekomendacijas.

- Dramos metodo taikymas namų darbams patikrinti. Mokiniai dramos ženklais atsako į klausimą, kokie jų šeimos mitybos įpročiai (principai).

Labai atidžiai seku pamoką, nes taikant dramos metodą labai svarbu neleisti mokiniams nukrypti nuo temos, svarbu plėtoti originaliausią, tiksliausiai atsakančią į klausimą ir pamokos uždavinius versiją.

REZULTATAS. Dramos ženklais atskleidžia savo šeimos mitybos principus ir pateikia motyvuotus pasiūlymus, kas taisytina šeimos mityboje. Išmoksta apskaičiuoti savo KMI.

Lavinami mokinių socialiniai-komunikaciniai įgūdžiai. Skatinamas mokinių susidomėjimas, ugdoma gamtamokslinė, socialinė, kultūrinė kompetencija.

PAMOKOS TEMA – „Virškinimo sistemos organų ligos“

UŽDAVINIAI: aptarti virškinimo sistemos organų ligas ir būdus, kaip jų išvengti; žinoti, kad sistemos veiklą gerina aktyvus gyvenimo būdas ir sveika mityba.

MOKINIŲ VEIKLA

Dramos metodą taikau:

1. *Pamokai aiškinti.* Mokiniai paskirstomi į bendradarbiaujančias grupes, išsitraukia lapelius su socialiniais vaidmenimis, pvz., gydytojas dietologas, sveikatos edukologas, gyventojas, virėjas, valgyklos vedėjas ir pan., naudodamiesi vadovėlio medžiaga ir kompaktiniu disku sudaro sveikos mitybos taisykles.
2. *Pamokai įvertinti.* Grupės pristato, palygina, diskutuoja, argumentuoja savo grupės nuomonę dramos ženklais.
3. *Pamokai apibendrinti.* Naudodami dramos kalbą propaguoja sveiką gyvenimo būdą.

REZULTATAS. Geriau jaučiasi (naudojant dramos metodą) ir mokosi (bendradarbiaujančios grupės metodika) vieni iš kitų.

Žino virškinimo sistemos organų ligas. Nurodo virškinimo sistemos organų ligų priežastis ir paaiškina, kaip jų išvengti, naudojasi gyvenimiška patirtimi pasirinkdami siūlymus ir argumentus pagal socialinius vaidmenis. Ugdoma gamtamokslinė, socialinė, kultūrinė ir mokytis mokytis kompetencija.

TEMA – EKOLOGIJA. VIII KLASĖ

TIKSLAS – padėti mokiniams suprasti aplinkos reikšmę kiekvieno iš mūsų gyvenime; suprasti, kodėl aplinką būtina saugoti; sugalvoti būdų, kaip įsitraukti į aplinkai naudingą veiklą.

PAMOKOS TEMA – „Imkimės veiksmų“

UŽDAVINIAI: mokiniai žino ir nurodo būdus, kaip patys gali prisidėti prie aplinkos saugojimo, paruošia ekologinę inscenizaciją.

Dramos metodas: vaidmens žaidimas.

Problema yra reali.

Netoli mūsų mokyklos yra ežerėlis, į kurį netoli gyvenantys žmonės nuolat išmeta kenksmingų medžiagų. Kiekvienais mokslo metais atliekami vandens tyrimai rodo, kad ežerėlis

užterštas. Atsiėmęs žemę savininkas juo nesirūpina, ežerėlio pakrantės neprižiūrimos, sklinda nemalonūs kvapas. Anksčiau buvusi poilsio vieta dabar tampa visų pamiršta vieta.

Kai kurie respublikiniai laikraščiai nori išsiaiškinti susidariusią padėtį ir kviečia bendruomenę į debatus.

Gyvenvietės bendruomenei, susirūpinusiai ežerėlio likimu, atstovauja seniūnas, mokinys, mokytojas, gydytojas, ekologas, žiniasklaidos atstovas, vienas iš tėvų.

Priešingai pusei atstovauja žemės, kurioje yra ežerėlis, savininkas. Jis teigia, jog vienas nepajėgus rūpintis ežero švara, nes į jį atliekas leidžia ir aplink ežerėlį gyvenantys gyventojai. Dalyvauja ir gyventojai, kurie teigia, jog to nedaro.

Šioje pamokoje į mokymo procesą numatyta įjungti laikraščių korespondentų, kurie ima interviu, vaidmenį. Vaidinant šią rolę, keliami tokie tikslai:

- Mokytojas turi susidaryti nuomonę apie mokinių ekologijos žinių lygį bei etikos normų žinojimą.
- Jis turi išsiaiškinti, kaip mokiniai paruošti mokytis biologijos pagal aštuntos klasės mokymo programą.
- Jis turi išsiaiškinti elgesio ir žinių adekvatumą, akademinį pasirengimo lygį.

Leidžiu mokiniams pasirinkti vaidmenis. Kiti mokiniai vaidina auditoriją ir gali uždavinėti klausimus. Abi pusės padaro įžanginius pranešimus, pasisako socialiniai veikėjai, laikraščių korespondentai užduoda klausimus ir veikėjams, ir auditorijos nariams.

Šį metodą galima naudoti nagrinėjant ir kitas taršos temas, ir su kitais personažais, ir kitose klasėse. Beje, mokiniams smagu šitokiu būdu aptarti vandens apytaką, šį metodą galima prijungti ir prie debatų ekologijos temomis pamokos.

Vaidinimas tinka visoms amžiaus grupėms. Mokiniai vaidindami jaučiasi laisvai, o tai gerina psichologinį pamokos mikroklimatą. Trūkumas – pasiruošimas vaidinimui reikalauja laiko.

#### TEMA – MIŠKAS. V KLASĖ

##### PAMOKOS TEMA – „Gamintojai“

UŽDAVINIAI: nurodo gamintojų vaidmenį ekosistemoje, pavaizduoja ir paaiškina Saulės šviesos ir gamintojų ryšį.

Šioje pamokoje naudoju dramos elementą – etiudą. Visi mokiniai stovi ratu. Aš pasakau, kas bus Saulė. Mokinys, vaidinantis Saulę, siunčia šviesos ir šilumos spindulius.

Kiti mokiniai, stovintys aplink Saulę, vaizduos spindulių gaudytojus – saulėgrąžas. Aš skelbiu: „Rytas. Saulė siunčia ryto spindulius.“ Dalyviai saulėgrąžos stovi ant dešinės kojos, kairė sulenкта, galva pasukta į Saulės pusę, rankos iškeltos aukštyn. Laikas 1 min.

Aš tariau: „vakaras“ ir Saule tampa mokinys, stovintis prieš tą, kuris ką tik buvo Saule. Tuo tarpu saulėgrąžos atsistoja ant kairės kojos, dešinė per kelį sulenкта, galva pasukta į vakaro saulę, rankos iškeltos aukštyn. Saulė pamažu leidžiasi ir nebeskleidžia savo spindulių: rankos iš lėto nuleidžiamos ir galvos nulenčiamos žemyn. Saulė nusileidžia – atsisėda.

Etiudas vyksta visiškoje tyloje, po to galima įvesti ir kitus fotosintezei reikalingus komponentus, atsižvelgiant į pamokos tikslus.

Šiuo atveju dramos metodas panaudojamas mokyti ir ugdyti, siekiant aktyvinti mokinių veiklą.

Taikant etiudą šią pamoką galima integruoti su etikos pamoka, turint tikslą ugdyti gerą elgesį.

Tai pamokos modelis, kai naudoju frontalią darbą mokytojui vadovaujant visai klasei.

#### TEMA – EKOSISTEMA. X KLASĖ

##### PAMOKOS TEMA – „Žmogaus veiklos įtaka ekosistemoms“

Mokiniai vaikščioja po erdvę (klasė paruošiama prieš pamoką), mokytojas suplodamas delnais stabdo judėjimą, iš dviejų arčiausiai esančių mokinių sudaroma pora ir jie suvaidina

vandens lašelį. Vėl vaikščioja po erdvę, sustabdyti sudaro poros po tris – debesėlis. Vėjo gainiojami debesėliai sudaro debesį ir prapliumpa lietus, lašeliai virsta tvenkiniu (upeliu, ežeru, jūra, priklauso nuo tikslų ir ugdomos kompetencijos).

Mokiniai susėda ratu – prasideda vandens telkinio gyventojų susirinkimas. Mokytojas skaito pasaką.

*Įsivaizduokite, kad esate viena iš varlių, gyvenančių tvenkinyje. Kas vakarą jūs visos drauge kvarkiate ir gaudote vabzdžius. Pastaruoju metu jūs vis dažniau jaučiatės alkana, nebeturite jėgų, esate mažiau judri, sulysusi. Taip atrodo ir jūsų draugės.*

Mokiniai varlytės suskirstomi į grupes ir paprašomi suvaidinti etiudą atsakant į klausimą: dėl kokių priežasčių taip pasikeitė varlių gyvenimas?

Po to mokiniai suskirstomi į grupes po penkis ir prašoma suvaidinti etiudus atsakant į klausimus: kaip susiklostys tolimesnis varlių gyvenimas ir kokią įtaką padarys tvenkinio ekosistemai? Baigus vaidinti prašoma padaryti tris nuotraukas: tvenkinio ekosistema prieš penkerius metus, dabar, po penkerių metų.

Apibendrinami pamoką visi susėdame ratu, mokinių paprašau atsakyti į kelis klausimus:

- Ką jie išmoko šioje pamokoje?
- Kaip jie to išmoko?

Atsižvelgdama į atsakymus ruošiuosi kitai pamokai.

Taikant dramos metodą galima sudaryti mokiniams sąlygas mokytis ir kitais pedagoginiais modeliais:

- individualus mokymasis kartu su mokytoju;
- darbas poromis;
- darbas mažomis grupelėmis.

## TEMA – NERVŲ SISTEMA IR JUTIMO ORGANAI. VII KLASĖ

PAMOKOS TEMA – „Receptorių įvairovė žmogaus organizme“

UŽDAVINIAI: apibūdina išorinių jutimo organų svarbą aplinkos pokyčiams įvertinti bei smegenų vaidmenį pojūčiams suvokti.

Geba savarankiškai pasirinkti sveiką gyvenimą ir atsispirti neigiamai bendraamžių įtakai.

### PAMOKOS EIGA.

Dramos metodą naudoju pamokos motyvacijai.

#### 1. Pratimas „Pasitikėjimas savimi“.

Mokiniai vaikšto po erdvę (klasė paruošta iš anksto):

- Užduotis – vedžioti kitą užsimerkusį žmogų, jį valdyti.
- Valdyti žmogų garsu.
- 3 grupelės po 5. Saugiai pakelti žmogų ir jį panešioti.
- Visa grupė. Sugauti žmogų ir jį saugiai panešioti.

2. Atsipalaidavimas. Visa grupė, užpildžiusi erdvę, atsigula ant grindų, užsimerkia, atsipalaiduoja. Mokiniams sakau: „Pabandykite daryti tai, kas jums siūloma: dvi minutes jūs kvėpuodami bandykite užuosti kuo daugiau kvapų, įsiklausykite, kokie garsai girdimi šiuo metu mokykloje ir aplinkoje.“

#### 3. Diktantas (spontaniška improvizacija).

Grupelės po keturis suvaidina: kvapų kilmę; kas skleidžia garsus; koks būtų pasaulis, jeigu staiga viso šito netektumėte.

1. Mokiniai tęsia darbą su vadovėliu aiškindamiesi jutimo organų svarbą mūsų gyvenimo kokybei.
2. Pildo pratybas.
3. Darbo tąsa namie: parengti etiudus „Neregys“, „Nebyli tylą“, „Po avarijos“. (Gali būti ir kitokio pobūdžio namų darbų užduotys.)

Mokinių savarankiškumas, atsižvelgiant į jų veiklos pobūdį, gali būti įvairaus sunkumo. Aš skiriu pratimus su skirtingu turiniu ir naujais būdais.

Laikas užduotims vykdyti visiems mokiniams vienodas, bet kiekvienas juda nuo vieno lygio prie kito savo tempu.

Taikant dramos metodą, svarbiausias privalumas yra visiškas visų mokinių užimtumas savarankiškai pereinant nuo vieno prie kito lygio, vieno lygio atsisakymas. Tuo pasiekiami tikra laisvė ir teisingumas. Mokinio pastangos, pasitikėjimas juo derinami su savikontrolė, kontrolė ir tarpusavio kontrolė, pagarba bei pagalba. Taikant dramos metodą, sudaroma galimybė pačiam mokiniui vertinti savo darbą, draugo atliktą užduotį, daryti išvadas, siūlyti technologijas bei priimti sprendimus.

Dramos metodo taikymas biologijos pamokose priklauso nuo mokinių amžiaus, klasės pasirengimo lygmens, bet jis puikiai leidžia kiekvienam mokytojui įgyvendinti gerai žinomus didaktikos dėsnius: iš žinoma, lengva eiti tolyn, sunkyn.

Tikrai pavaizdus ir suprantamas vaikui bus tik tas mokslas, kuriam pamokų medžiaga imama iš aplinkos. Apie tai dar 1936 metais rašė S. Tarvydas.

Taip organizuojant ir vedant pamoką pasiekiu, mano nuomone, gana svarbius biologijos pamokai keliamus reikalavimus:

- Mokiniams leidžiu aiškiai nustatyti tikslus.
- Palaikau aktyvų susidomėjimą.
- Provokuoju įdomią diskusiją.
- Mokinius skatinu kūrybiškumui, sąmoningam mokymuisi, netradiciniam atsakinėjimui.
- Palaikau mokinių motyvaciją mokytis mąstant.
- Sukuriu atmosferą, kurioje nuomonės yra gerbiamos.
- Leidžiu mokiniams geriau pajusti save.
- Leidžiu apmąstyti tai, ką mokiniai vertina.
- Sudarau paskatą keistis.
- Sudarau galimybes geriau įsisavinti biologijos žinias, pasiekti aukštesnio mokymosi lygio.

Įvertinama teigiamą mokinių požiūrį į dramos metodo diegimą biologijos pamokų metu, galiu teigti, kad esant jų nuoširdžiam, artimam ir glaudžiam bendradarbiavimui yra įmanomos ir dramos metodo panaudojimo galimybės, ir realizavimo prielaidos.

Mokytojas, norėdamas keisti ir tobulinti, kurti kažką naujo, turi atkreipti dėmesį į esančią situaciją, išanalizuoti ją ir jos struktūrines detales. Norint atskleisti dramos metodo panaudojimo galimybes biologijos pamokose, būtina įvertinti mokinių požiūrį į dramos metodą.

Esant galimybėms galima nustatyti ir realizavimo prielaidas:

Remiantis teigiamu mokinių požiūriu į dramos metodo diegimą biologijos pamokų metu, galima nustatyti prielaidą, kad dramos metodą galima taikyti biologijos pamokų metu, nes:

- teigiamai veikia mokinių psichinę būseną, tiek intelektą, tiek jausmus;
- padeda pasiekti pamokoje iškeltus tikslus, tobulina ją;
- lavina mokinių mentalitetą;
- žadina kūrybiškumą, išradingumą, vaizduotę;
- padeda mokiniams geriau įsisavinti mokomąjį dalyką;
- padeda išlaikyti mokytojo ir mokinio tarpusavio santykius.

## Literatūra

- Brown G. I. (1990). *Human Teaching for Human Learning*. New York: The Viking Press.  
Butkienė G., Kepalaitė A. (1996). *Mokymasis ir asmenybės brendimas*. Vilnius: Margi raštai, p.

Geniušas J. (1929). *Dramatizacija ir įscenavimas – mokymo auklėjimo priemonė*. Kaunas: Spaudos fondas. P. 135

Lukšienė M. (1992). Atsinaujinimas // *Mokykla*, Nr. 9.

Tapinienė V., Eigminienė D. (1997). Dramos mokytojų žodis // *Mokykla*, Nr. 1–2.

Tarvydas S. (1936). *Aplinkotyros ir daiktų pažinimo metodika*. Kaunas.

### Summary

#### WAYS OF USING DRAMA METHOD AND PRECONDITIONS TO REALISE THEM AT BIOLOGY LESSONS

#### Onutė Gervienė

Self-expression is characteristic to any student and planning a drama lesson a teacher's task is to make it very important for the student. If it turns out to be a success students will have an inner wish to improve their knowledge. The method of drama is one of the means to educate students seeking positive changes. The essence of this method is to feel the interrelation with the technology, the process of changes by means of drama signs. Drama method enables to develop abilities giving special tasks to the students with individual character and aptitudes. Each student has an opportunity to improve and seek higher level at a certain pace. Drama method is based on differentiation, the students have excellent possibilities to evaluate themselves, make conclusions, suggest technologies and make decisions. This article is an attempt to touch upon some examples how the method of drama helps to arouse students' motivation for a peculiar subject. Besides, a teacher always tries to find links between students' personal experience and the topic of the lesson so that the students could demonstrate their knowledge, attitude, thinking and opinion by means of drama method. All things considered, it is possible to state that the use of drama method in any lesson is a powerful tool to improve knowledge, feel open to cultural variety and establish social relations.

**Key words:** biology teaching, drama method, natural science education.



#### MS. Onutė Gervienė

Slienavos basic school, Kaunas district

Mokyklos Str. 13, Kauno distr. LT- 53148

E-mail: [gerviene@one.lt](mailto:gerviene@one.lt)